

T H E S I S I.

DE prædeterminatione non temere quidvis ad hominis arbitrium disputandum, sed cum timore & tremore de ea sobriè & prudenter ex S. scriptura agendum esse asserimus, juxta regulam D. Ambrosii: Quæ Deus occulta esse voluit, non sunt scrutanda, quæ autem manifesta fecit, non sunt neganda, ne & in illis illicitè curiosi, & in illis damnabiliter inveniamur ingrati, lib. 1. de voc. gent. c. 7.

2 Id quod etiam diligenter monet, qui hac super doctrinà calumniatoribus odiosè traducitur, D. Calvinus in Inst. lib. 3. cap. 12. sect. 1. hisce verbis: Disputationem de prædeterminatione, quum per se sit aliquantum impedita, valde perplexam, atque adeò periculosam reddit hominum curiositas, quæ nullis repagulis cohiberi potest, quin in vetitas ambages evagetur, & in sublime se proripiat: nihil, si liceat, arcani, quod non scrutetur atq; evolvat, Deo relictura. In hanc audaciam & improbitatem quum multos videamus passim ruere, & in iis quosdam alioquin non malos: opportunè admonendi sunt, quis sit in hac parte officii sui modus. Meminerint ergo, in prædeterminationem dum inquirunt, se in divinæ sapientiæ adyta penetrare, quò si quis securè ac confidenter prorumpat, nec quo suam curiositatem satiet, assequetur, & labyrinthum ingredietur, cujus nullum reperiet exitum.

3. Ut autem in hoc scholasticarum thesium exercitio ordine progrediamur, ante omnia probandum est, esse prædeterminationem, quia non desunt, qui esse eam negent. Agemus autem de prædeterminatione respectu hominum. Latè alioquin loquendo etiam Angelorum quidam sunt electi, qui jam in gratia confirmati, quidam autem reprobati, qui jam sine spe veniæ sunt rejecti, posteaquam semel à Deo defecerunt. Illud autem sequenti thesi abundè satisq; probabitur.

4. Natura ipsa si intendat vires suas, docere potest, quòd à Deo omnia sapienter ordinentur & regantur ad optimos fines, quodq; hominum creationem non in incertum, sed certum finem Deus destinaverit. Sed sine scriptura hïc, ubi ad specialia devenitur, ratio nõ modò cæca, sed & blasphemum est. Scripturæ ex innumeris effata notemus

ista: Deus apud Mosen ait Exod. 33. 19. Miserebor cujuscunq; misertus fuero. Apud Malachiam 1. 3. Jacobum dilexi, Esavum autem odio habui. Et Servator ait: Scio quos elegerim, Joh. 13. 18. Vide in primis etiam orationem Domini, Johan. 17. Item 2. Pet. 1. cap. 10. Actor. 13. 48. Rom. 9. 11. Johan. 2. 40. 2. ad Tim. 2. 25. Qui hæc nondum capit, oculos referat ad ultimum judicium. Quod ibi in exsequutione discrimen inter homines Deus statuet, id non est dubitandum, quin ab æterno decreverit. Qui Dei omniscientiã, omnipotentiam, & liberrimam voluntatem rectè & piè agnoscit, ei hæc doctrina plana evadet.

5. Expedita quæstione, quòd sit prædestinatio: videamus jam etiam quid sit, & quotuplex.

6. Est autem prædestinatio æternum, immutabile ac sapientissimum Dei decretum, quo apud se constitutum habuit, quid de unoquoque hominum fieri vellet, quod ad æternam illorum salutem, vel exitium attinet; Vel est æternum Dei propositum, quo secundum beneplacitum voluntatis suæ, ante jacta mundi fundamenta, hominum alios quidem ex gratuito amore ad salutem, alios verò ex justo odio ad exitium sempiternum destinando, seipsum glorificare constituit.

7. Voce autem prædestinationis latius accepta tres gradus simul intelligere solent: Decretum scilicet æternum quod est in Deo; dispositionem, seu determinationem in tempore; ac totum progressum mediorum, quo Deus suos deducit ad finem. Nos hîc de decreto agimus.

8. Prædestinationis autem (ut ex descriptione patère potest) duas ponimus species, Electionem, & Reprobationem.

9. Electio autem est quorundam hominum in Christo ad vitam æternam deputatio, quã Deus volens manifestam facere gloriam suæ gratiæ, ex sola *διδονία τῆ θελήματι* & αὐτῆ, bonitate, & misericordia, constituit ex toto genere humano, peccato & morti obnoxio, certos aliquos homines gratis in Christo adoptare, efficaciter vocare, & justificare, ut in ipso sint participes cælestis hæreditatis & vitæ æternæ.

10. Deus est electionis causa solitaria. Nulla hîc ministra, quia actio prædestinationis ab æterno est, intercurrit. Nulla *προκαταρκτική* locum habet.

11. Causa verò *προηγμένη*, seu interna impellens, est sola *διδονία τῆ θελήματι* & αὐτῆ, & hîc in specie mera ipsius, & libera, & indebita charitas, Eph. 1. 45. Elegit nos antequam jaceretur fundamentum mundi, secundum.

cuñdum beneplacitum voluntatis suæ. Gratuitam dilectionem illam velut admirans Servator ait Joh. 3. 16. Sic Deus dilexit mundum, ut daret unigenitum filium suum, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternã. Hic est sola Dei gratia, misericordia, & amor, ut ad Timoth. epist. 2. cap. 1. v. 19. Vocavit nos vocatione sancta &c.

12. Quod autem quidam asserunt electionem, vel ex prævisa fide, vel ex sanctitate, dignitate, bonisq; operibus pendere, ex S. literis probari nequitiam potest, imò contrarium inde liquet. Nec etiam ideo sumus electi, quia Christus Mediator erat futurus, sed, quia Deus pater quosdam elegit, præordinavit etiam eis redimendis mediatorem. Ita in ipso sumus electi, ut per ipsum à peccatis liberaremur, & conservaremur.

13. Electio planè gratuita est, & in unica miserentis Dei gratia certa est & firma salus nostra, juxta illud: Nō est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei, ad Rom. 9. 16. Ad Titum 3. v. 5. Paulus ait: Vocavit nos vocatione sancta, non ex operibus nostris, sed juxta propositum suum. Sed sine fide Deo nemo placere potest? Resp. Sine fide non placuimus Deo, quasi essemus boni: placuimus tamen ei sine fide, ut fieremus boni. nam donatus est nobis filius, & data est nobis fides antequam crederemus. Et hæc donatio est dilectionis argumentum. Mater impurum filium amat, non quasi purus sit, sed ut purget. Diligendi causa est duplex: vel quod sit aliquis bonus, vel ut sit, vel fiat bonus.

14. Repugnat isti dogmati regula à veritate divina tradita: Quicquid est causa causæ, est etiam causa causati. Si igitur prævisa fides, & opera bona essent causa electionis, essent etiam causa vocationis, quæ est electionis effectum. Ita effectum erit ante causam, & erit simul etiam post causam: & idem erit, & non erit, quod impossibile est, propter veritatem Dei. Et dato contrario, omnis à Deo sapientissimè constitutus ordo everteretur.

15. Reclamat etiam locus ille celebris ad Rom. 9. 11. Quum nondum nati essent, inquit Apostolus, gemini, Esavus & Jacobus, nec quicquam boni aut mali fecissent, ut secundum electionem propositum Dei firmum maneret, non ex operibus, sed ex vocante dictum est, Major serviet minori. Item locus ad Eph. 1. 6. His tam certis, tamq; firmis testimoniis contradicere, perinde est, ac si quis solem è mundo tollere velit.

16. Haecenus egimus de prima Prædestinationis specie: sequitur altera, quæ est Reprobatio.

17. Est autem Reprobatio quorundam hominum ex insita severitate, ad mortem æternam deputatio. Ut enim Deus statuit certorum hominû misereri, & ex peccato, in quod lapsuros prævidit, eos liberare: ita ei placuit etiam certos quosdam præterire, nec eorum ad salutem misereri, sed in peccato eos relinquere.

18. Deus est etiam reprobationis causa solitaria, siquidem æterna illa actio est æquæ, atq; electio. Causa *αἰωνίου* seu interna, quæ Deum movit, est etiam *ἑδωκία* Dei, & in specie odium Dei liberum, & justum seu severitas illius.

19. Contra hanc doctrinam multas & varias rationes commenti sunt adversarii, è quibus nos præcipuas breviter tantum attingemus. Objiciunt 1. Deus totum genus humanum condidit ad salutem. Ergo. Antecedens probatur, quia hominem creavit ad imaginem suâ. Resp. Antecedentis falsitas convincitur ex dicto Apostoli ad Rom. 9. 21. In probatione autem fallacia est homonymiæ. Nam præpositio *ΑΔ* ibi nō notat finem, sed formam, & usurpatur pro præpositione *secundum*, *κατὰ*, nam Genes. 1. 26. habetur: Dixit Deus, Faciamus hominem in imagine nostra, secundum similitudinem nostram, id est, similem nobis, scilicet in sanctitate, sapientia atq; iustitia, sicut Apostolus declarat ad Col. 3. 10. Eph. 4. 24.

20. Secundò objiciunt locum Ezech. 18. cap. v. 33. Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur, & vivat, item v. 21. Nunquid voluntatis meæ est mors impii, dicit Jehova, & cap. 33. 11. Vivo ego, nolo mortem peccatoris, sed ut resipiscat, & vivat. Resp. Per vocabulû mortis in istis dictis non intelligitur mors æterna, de qua nunc controvertitur, sed intelligitur mors corporis, eaque violenta, qualis infertur Apostatis. Hoc patet ex illius sermonis scopo, qui est refutare querelam Israëlitarum, qua querebantur, se pœnas dare patriorum scelerum, dicentes: Patres nostri comederunt, & c. v. 2. Loquebantur autem ii de pœnis corporalibus, puta quòd infestabantur ab hostibus, & ab iis occidebantur. Quod ipsum etiam liquet ex textu, puta v. 13. ubi de impio Israëlita quoque dicitur, Omnino afficietur morte, & dis ipsius causa in ipso erit, item ex v. 27. ubi de pio Israëlita dicitur, Hic animam suam vivam conservat, id est, seipsum, per Hebraismum. Sed si maximè ista dicta de

morte

morte æterna loquerentur, tamen inde non posset inferri, Deum nolle
cujusquam hominis mortem æternam, cum hoc tantum dicere velit
ibi Deus, se non delectari morte impii, si is fuerit conversus, sed potius
delectari ejus conversione, ac proinde etiam vita.

21. Tertiò objiciunt: Si Deus aliquem creasset ad interitum, malè
illi vellet. At nemini malè vult. Ergo. Ass. probatur Matth. 7. 11. Luc.
11. 13. Si vos qui mali estis, &c. Item Esaiæ 49. 15. Resp. Assumptione esse
falsam, quia Deus malè vult omnibus reprobis, quantum quidem ad
ipsorum statum æternum attinet, quippe quos odit, ad Rom. 9. 13. Pro-
batio verò nullam vim habet, quia loquitur de solis credentibus, ac
proinde de solis electis: neutquam igitur de universis.

22. Quartò objiciunt: Si Deus quemquam ad interitum creasset,
causa peccati esset. Non hoc, ergo nec illud. Resp. Nego connexum.
Sed probatur ita: Quicumq; vult finem, vult etiam destinata. At Deus
vult finem, interitum scilicet. Resp. Hic non concluditur quæstio.
Nam aliud est, quòd Deus peccatum velit permittere: aliud verò, quòd
ipse sit causa, & auctor peccati.

23. Quintò dicunt: Si Deus non voluit omnes homines salvos
fieri, Apostoli falso, & vafro Evangelii prædicationis usi essent princi-
pio. Ratio est, quia Paulus in Actis 17. 30. v. tale ponat principium, un-
de suam à pœnitentia exhortationem exorditur, nempe: Deus jubet
omnes homines in omni loco pœnitentiam agere. At falsum poste-
rius. Ergo & prius. Resp. Falsum est connexum: nec probatur ex ratio-
ne allata. 1. quia etsi Deus tempore Pauli jussit omnes homines in o-
mni loco pœnitentiam agere: tamen id non jussit ante tempora illa,
quia tunc sivit omnes gentes ire vias suas, Actor. 14. Deinde ne tum
quidem jussit omnes, sed tantum omnes eos, quibus contingebat E-
vangeli prædicatio. 3. etiam si Deus jussisset omnes illos pœnitentiam
agere, (omnes enim humilem Deo debent obedientiam ut creatori)
tamen non voluit eam singulis dare, quia Deus nemini est obstrictus.
Satanæ non dat respicientiam, nec dat filiis ejus. Quis cum illo expo-
stulet? Nam, si voluisset, dedisset utiq; cum sit omnipotens. At non de-
dit, ut S. historia testatur. Plurimi enim prædicationi Apostolorum
contradixerunt, ut in Actis videre est.

24. Sextò ajunt quidam: Si vera est doctrina prædestinationis, potest reprobus dicere: Nihil jumor, si sim pius, quia ad mortem sum deputatus. vivam igitur pro arbitrio: electus autem; Nihil obstat mihi impietas, quia sum electus. Ita hæc doctrina est causa inquinata vitæ. Resp. 1. Quos elegit Deus, eos etiam vocat, hoc est, fide & studio pietatis suo tempore donat. Reprobos autem Deus non ita vocat. 2. Qui intelligit rectè, & æstimat Dei erga se beneficia gratuita, non potest non redamare Deum, & ei se consecrare. 3. Christi capitis indolem membra Christi, id est, electi, imitantur. Sciebat Christus se electum esse, ut & salutem mereretur nobis, & aliter fieri non posse, quin ipse ad vitæ æternæ summum gradum perveniret, itane verò unquam ei in mentem venit, rectâ fide electionis sui abuti? Ita & electi sequuntur vestigia illius, & quo certiores sunt de electione sui, eo sanctiùs vivunt. Fidei ardorem sequitur fervor pietatis. 4. Apostolus Paulus sciebat se verè electum esse: An idco impius erat? 5. Qui ita cogitant nefaria, ostendunt se ex filiis Dei, Deum sincerè amantibus, nondum esse. 6. Etsi electi propter peccata sua non rejiciantur, quia illis datur resipiscentia: tamen si graviter hîc delinquant, etiam graviter hîc punientur, ut patet exemplo Davidis. 7. Si quis reprobum se esse sciret, & in omnem nequitiam disfluere vellet, annon esset cur cogitaret, hac in vita à Magistratu vel etiam aliis, quos Deus excitare potest in ipsos impios proceres, ut Ehudem in Eglonem, in sceleratos animadverti? Qui vult suspendi, in cruce suffigi, candentibus forcipibus laniari, discerpi equis in diversa trahentibus, submergi, caput suum securib. abscindi, in rota crura sibi diffringi, flammis exuri, ita argumentetur, & ita vitam suam instituat. Etiam si igitur quis certò sciret, se reprobatum esse, impetum tamen peccandi omnibus modis frenare deberet, ut damnationem suam allevaret, non autem aggravaret. 8. Si quis certus esset, se reprobum esse, an non esset, cur cogitaret: Sunt in inferis pœnarum gradus, secundùm peccatorum gravitatem. Qui vult omnium durissimos sustinere cruciatus, duriores quàm Cainus, atrociores quàm Judas, qui decuplo, vel millecuplo vult esse inferior damnato infante, qui actionum peccatis se nondum maculavit: qui in mediis inferis in ardentissimis flammis locum habere mavult, quàm experiri
mites

mites poenas, ille ita argumentetur, & ita nequiter vitam instituat suam.
9. Nemo nostrum dubitat, quin Deus certum cuiusque vite terminum statuerit: an ideo negligemus vivendi media, & in pericula nos precipites dabimus? an quia ante terminum a Deo fixum, non moriemur, e turri nos precipitabimus? & tentabimus in aquis ut terrae solo ambulare pedibus? 10. Qui in album relatus est miles, ideo se scit inscriptum esse, ut seruet antesignano fidem: ita nos quoque in libro vite inscriptos esse novimus, ut simus sancti, & inculpati coram Deo in veritate, Eph. 1.

25. Septimo. At possunt quidam deleri e libro vite, Psal. 69. 29. Respondet pro nobis Augustinus in illum locum. Aliquando enim illic scripti erant errantes? fratres, non sic accipere debemus, quod quenkam Deus scribat in librum vite, & postea deleat eum. Si homo dixit, Quod scripsi, scripsi, de titulo, ubi scriptum erat Rex Judaeorum, Deus quenkam scribit & delet? Quomodo inde delentur, ubi nunquam scripti sunt? Hoc dictum est secundum spem ipsorum, qui se ibi scriptos putabant. Quid est, deleantur e libro vite? ut ipsis constet, non esse illos ibi.

26. Ex his objectionibus ferè alia estimari possunt. Nos memores naturae thesium, quae breviter requirunt, missis hoc tempore aliis, teneamus illud; Deus non irridetur: & expendamus Dei maiestatem & nostram vilitatem, & fructum hujus doctrinae subnotemus.

27. Fructus autem hujus doctrinae praecipui sunt 1. ut humili cum adoratione agnoscamus, quam simus obstricti Deo, qui nos indignos e turba perditorum eligere, & ad gloriam caelestem instaurare dignatus est. 2. ut solida fiducia in consilium Dei immutabile de salute nostra recumbamus, ac proinde de illa plenè persuasi certique simus. 3. ut qui nos in album Dei relatos esse scimus, etiam militemus bona illam militiam, retinentes fidem, & bonam conscientiam. Ideo enim sumus vocati, ut simus sancti & inculpati coram ipso in charitate. 4. ut in Dei viis ambulantes, adversus tentationes & omnia ignita tela Satanæ staturamus, nullam rem creatam posse nos separare a charitate Dei, Rom. 8. 38. Item ut nos consolemur adversus omnem afflictionem: quia omnia, tam adversa, quam prospera, conferunt ad bonum iis qui

Deum diligunt, & ex proposito ejus vocati sunt,

Rom. 2. 8. 28.

COROLLARIUM.

Quæritur, an Adamus & Eva lapsi exciderint penitus gratiâ Dei?
 Resp. Gratiâ electionis non exciderunt: sed χάρις παρα creationis, sanitatem intellectus, sanctitatem voluntatis, & beatitudinem, in quibus propriè consistit imago Dei, amiserunt. Si in tali statu perstitissent, damnati utiq; fuissent. Quia autem ex electis fuerunt; rupto fœdere naturæ, vocati sunt sub fœdere gratiæ, & ibi demum Christi notitia, & fide in ipsum hausta nunquã deinceps totaliter, & finaliter, ut loqui solent scholæ, exciderunt. Hoc lapsu doctrina de perseverantia sanctorum nõ tangitur, nedum evertitur. Nam illa perseverantia de iis solis intelligitur, qui efficaciter sunt vocati, ex fundamento fœderis gratiæ, ad fidem in Christum. Adamus ante lapsum nullam Christi Mediatoris notitiam habuit: quia, si humanum genus non esset lapsum, mediatore non fuisset opus. Ergo nec fidem in ipsum potuit amittere. Adamus lapsus talis fuit, quales & nos fuimus ante perceptam de Christo doctrinam, & fidem in ipsum. Adamus non amisit Spiritum sanctũ, hoc est, fidem in Christum, & à fide tali pendente sanctitatem, quia talem per creationem non acceperat. Amisit autem dona, quibus statum innocentie Deus ornaverät, velut sapientiam salutarem, sanctitatem & beatitudinem. Inconsideratè igitur admodum agunt, qui hoc contra doctrinam certam de perseverantia sanctorum obijciunt: & status hominis confundunt; statum nempe innocentie & gratiæ. Ex illo hominem penitus excidisse constat: in hoc electi reparantur, & spiritu regenerationis donantur, qui nunquam deinceps ab illis, posteaquam semel efficaciter fuerunt vocati, penitus recidit; et si hoc verum sit, fidei & spei ac charitatis actus interdũ obscurari & sopiri, ut minus exserantur fervidè. Summa, Adamus & Eva, nosq; aded omnes naturales eorum posterius excidimus gratiâ Dei ut creatoris, violato fœdere naturæ: gratiâ Dei ut redemptoris non excidemus unquam, secundũ illud: Oves meas nemo rapiet ex manu mea: item: Quos vocavit, etiam justificavit: quos justificavit, etiam glorificavit.

EPIGRAM.